

Bruxelles, den 25.4.2018
COM(2018) 232 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

Meddelelse "Om et fælles europæisk dataområde"

{SWD(2018) 125 final}

1) Indledning

Datadreven innovation er en vigtig drivkraft for vækst og beskæftigelse, som kan styrke EU's konkurrenceevne på det globale marked i betragtelig grad. Hvis de rette rammebetingelser indføres, kan den europæiske dataøkonomi fordobles frem til 2020.¹

Kommissionen har allerede gennemført vigtige foranstaltninger for at forbedre rammebetingelserne for dataintensive industrier. Med den generelle databeskyttelsesforordning² har EU skabt en solid ramme for digital tillid, en forudsætning for en bæredygtig udvikling af dataøkonomien. Den generelle databeskyttelsesforordning sikrer et højt databeskyttelsesniveau. Alle dem, der er berørt af de nye regler, som træder i kraft den 25. maj 2018, vil skulle leve op til dem. For at skabe grundlaget for en fremtidig konkurrencefordel baseret på tillid og accepteret datateknologi, vil fri bevægelighed for personoplysninger i EU, der ydes i henhold til EU's databeskyttelsesregler, blive suppleret af et frit flow af ikkepersonlige data under et forslag til forordning fremsendt i september 2017³.

Imidlertid er der behov for yderligere foranstaltninger med henblik på at forbedre den effektive anvendelse af data i hele EU. Som en del af sin strategi for et digitalt indre marked har Kommissionen taget vigtige skridt i denne retning. I januar 2017 offentliggjorde den meddelelsen "Opbygning af en europæisk dataøkonomi"⁴, som lancerede en omfattende høring af interessenter, herunder en offentlig online-høring⁵. Den efterfølgende midtvejsrevision af strategien for et digitalt indre marked⁶ annoncerede initiativer om frit flow af ikkepersonlige data og om tilgængelighed og genbrug af offentlige og offentligt finansierede data. Den anførte også yderligere foranstaltninger på området for data i den private sektor, som er af offentlig interesse.

På baggrund af den gældende lovgivning om databeskyttelse foreslår Kommissionen nu en pakke af foranstaltninger som udgør et centralt skridt i retning af et **fælles datarum i EU** - et problemfrit digitalt område med et omfang, der gør det muligt at udvikle nye produkter og tjenester baseret på data. De foranstaltninger, der fremlægges sammen med denne meddelelse, omfatter:

- et forslag til revision af direktivet om videreanvendelse af den offentlige sektors informationer (PSI-direktivet)⁷;

¹ Fra 1,99 % af EU's BNP i 2016 til 4 % i 2020, IDC, 2017, European Data Market Study, endelig rapport.

² EUT L 119 af 22.12.2009, s. 1.

³ COM(2017) 495 endelig.

⁴ COM(2017) 9 endelig.

⁵ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/public-consultation-building-european-data-economy>

⁶ COM(2017) 228 endelig.

⁷ COM(2018) 234.

- en opdatering af anbefalingen om adgang til og bevaring af videnskabelig information⁸; og
- retningslinjer for udveksling af data med den private sektor⁹.

Denne vejledning bygger på principperne for deling af data mellem virksomheder og mellem virksomheder og den offentlige sektor, som er fastlagt i denne meddelelse. De påtænkte foranstaltninger omfatter forskellige typer oplysninger og har derfor forskellige styrkeniveauer. Samtidig arbejder de alle hen imod det bredere mål om at samle data, som en vigtig kilde til innovation og vækst, fra forskellige sektorer, lande og fag i et fælles dataområde.

2) At høste samfundsøkonomisk udbytte af datadreven innovation

Data er råvaren for det digitale indre marked. De kan revolutionere vores dagligdag og skabe nye muligheder for vækst, også for små og mellemstore virksomheder. Tilgængeligheden af store mængder af data, som er genereret af maskiner og sensorer, påvirker os alle. Der er meget få områder af tilværelsen, der ikke allerede er blevet berørt af den vedvarende datarevolution. Optimal udnyttelse af data kan hjælpe os med at leve et sundere og længere liv der tillige er mindre belastende og mere miljøvenligt. Det kan også hjælpe forskere med henblik på at udvikle bedre modeller til forudsigelse af klimaændringer og naturkatastrofer.

Intelligent brug af data har en transformerende virkning på alle økonomiske sektorer og den offentlige sektor:

For eksempel i landbrugssektoren, hvor analyse af aktuelle vejrforholds- eller jordfugtighedsdata kan bidrage til at optimere produktionen af afgrøder. Inden for fremstilling, støtter real-time sensordata forebyggende vedligeholdelse.

Datadreven innovation kan også forbedre den offentlige politikudformning, levering af offentlige serviceydelser og lette den administrative byrde. Det kan være til hjælp i forbindelse med krisestyring og udvikling af miljømæssige og økonomiske politikker. Deling af forskningsdata om udbrud af epidemier kan fremme relevant forskning langt hurtigere og bidrage til en hurtigere reaktion.

Højtopløselige satellitdata fra Copernicus Sentinelsatellitter bidrager til realtidsovervågning af naturlige ressourcer til at forebygge tørke eller forurening. Sådanne oplysninger har væsentlige fordele for offentlige myndigheder, forskere og private virksomheder med hensyn til at yde innovative tjenester.

⁸ C(2018) 2375.

⁹ SWD(2018) 125.

De økonomiske konsekvenser af data er enorme. I 2016 var der 254.850 datavirksomheder¹⁰ i hele EU, et tal, der kunne stige til omkring 360.000 inden 2020 under et højvækstscenarie.

Generelt, så er evnen til at analysere og lære af data hurtigt ved at blive en central bestanddel i forretningsmæssig succes og effektivitet. Virksomheder med store mængder data til deres rådighed, og med den tekniske kapacitet og dygtige medarbejdere til at analysere dataene, vil få en konkurrencemæssig fordel¹¹.

Data er også anerkendt som et stadig mere kritisk aktiv for udviklingen af nye teknologier, såsom kunstig intelligens (AI) og tingenes internet (IoT). AI løsninger har betydelige potentielle fordele for både den offentlige og den private sektor. Anvendelsen af kunstig intelligens støtter produktivitet og konkurrenceevne inden for en bred vifte af sektorer. Den hjælper også med at tackle samfundsmæssige og miljømæssige udfordringer, såvel som dens egne udfordringer på samme tid. I denne sammenhæng, og sideløbende med denne datapakke vedtager Kommissionen meddelelsen "Maksimering af fordelene ved kunstig intelligens for Europa", der skitserer EU's strategi for kunstig intelligens. Strategien har tre dimensioner: at styrke Europas teknologiske og industrielle kapacitet, forberede socioøkonomiske forandringer og sikre en passende etisk og retlig ramme. Et af de vigtigste mål er at demokratisere kunstig intelligens med henblik på at støtte ikke blot nystartede kunstig intelligens-virksomheder, men også ikketechnologiske løsninger, herunder virksomheder af enhver størrelse. I 2019 vil Kommissionen lancere en AI-on-demand platform for at lette adgangen til kunstig intelligens-værktøjer, -data og -tjenester for europæiske forskere og virksomheder.

Sammen med denne datapakke vedtager Kommissionen også et initiativ, som er vigtigt for dataøkonomien — "Meddelelse om den digitale omstilling af sundhed og pleje i det digitale indre marked som bemyndiger borgerne og skaber et sundere samfund", som omhandler datas potentiale som en vigtig katalysator for digital omstilling inden for sundhed og pleje. Data kan øge velfærden for millioner af borgere og ændre den måde, sundheds- og plejeydelser, herunder personaliseret medicin, leveres på, tidlig påvisning af udbrud af smitsomme sygdomme og fremskynde udviklingen af lægemidler og medicinsk udstyr.

For at låse op for dette potentiale i dataøkonomien skal EU anvende sine muligheder for at stimulere innovation i sundhedsløsninger såsom telemedicin og mobile sundhedssystemer, som angivet i midtvejsevalueringen af det digitale indre marked og i fuld overensstemmelse med databeskyttelsesloven. Tre centrale områder er blevet identificeret:

- borgernes sikre adgang til og udveksling af sundhedsdata;

¹⁰ Organisationer, hvis hovedaktivitet er at producere datarelaterede produkter, tjenester og teknologier.

¹¹ OECD, datadreven innovation. Big data til vækst og trivsel, 2015.

- bedre data med henblik på at fremme forskning, forebyggelse af sygdomme og personlig sundhedspleje;
- digitale værktøjer for borgernes indflydelse og personorienteret pleje.

I ovennævnte meddelelse har Kommissionen skitseret foranstaltninger, der skal træffes på alle tre områder. De omfatter en henstilling om et europæisk format for udveksling af elektroniske patientjournaler, en mekanisme for frivillig koordinering i dataudveksling, herunder forebyggelse af genomdata for individualiseret medicin og forskning samt forslag om udveksling af innovativ og bedste praksis, kapacitetsopbygning og teknisk bistand til sundheds- og plejemyndigheder.

Ovennævnte foranstaltninger ledsages også af en foreløbig analyse af spørgsmål, der er rejst med hensyn til sikkerhed og ansvar¹² som følge af nye data-drevne digitale teknologier, for at sikre et miljø af tillid og ansvarlighed igennem et forudsigeligt retligt miljø for virksomheder og investorer og beskyttelse af rettighederne af forbrugere og borgere. Disse foranstaltninger vil sammen med de relevante initiativer, der indføres inden for rammerne af strategien for det digitale indre marked, give EU en enestående position for at drage fordel af mulighederne i datarevolutionen og udvikle en blomstrende, bæredygtig og sikker dataanalyse, bygget på omfanget af det indre marked, europæiske virksomheders innovative kapacitet og med fuld respekt for europæiske værdier.

3) Offentlige og offentligt finansierede data til brug for datadrevet innovation

Adgang til og genanvendelse af offentlige og offentligt finansierede data udgør væsentlige hjørnesteene i et fælles europæisk datarum. I midtvejsevalueringen af strategien for et digitalt indre marked bebudede Kommissionen, at den på grundlag af en evaluering af den eksisterende lovgivning og en konsekvensanalyse¹³, vil udarbejde et initiativ om adgang til og genanvendelse af offentlige og offentligt finansierede data. Dette afsnit beskriver de elementer af dette initiativ.

a) Videreanvendelse af den offentlige sektors informationer

Organer i den offentlige sektor producerer og indsamler enorme mængder data, hvilket udgør et værdifuldt råmateriale til udvikling af innovative digitale tjenester og af bedre politikudformning.

Den offentlige sektors informationer kan bruges som grundlag for en lang række produkter og tjenesteydelser. For eksempel bruger [iMar](#)-applikationen oplysninger offentliggjort af

¹² Arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene om evaluering af både direktivet om maskiner og direktivet om produktansvar og et arbejdsdokument om ansvar for nye digitale teknologier.

¹³ SWD(2018) 127.

statsejede havne i Spanien og kombinerer den med vindprognoser fra Spaniens nationale vejrservicer. Som følge af ansøgningen modtager brugerne både realtids oplysninger og prognoser for skibsfart, så de kan planlægge deres rejse på havet. Samtidig er batymetriske data, som oprindeligt blev indsamlet af de nationale hydrografiske institutter for sikker sejlads blevet genanvendt af EMODnet partnerskab til topografiske kort, i høj grad for at forbedre stormflods prognoser i Nordsøen.

EU har allerede truffet en række foranstaltninger for at åbne offentlige data i hele Unionen som et vigtigt aktiv for dataøkonomien. Direktiv 2003/98 / EF om genbrug af information¹⁴ fra den offentlige sektor har skabt en EU-dækkende ramme for fremme af grænseoverskridende brug af offentligt finansierede data og udvikling af paneuropæiske datatjenester og produkter. Dette er blevet suppleret af foranstaltninger, der gør det nemmere at finde og bruge offentlige data på tværs af grænser og sprog, såsom lanceringen af den europæiske åbne data portal¹⁵. Kommissionen leder eksempelvis med en retlig ramme for genbrug af egne data¹⁶. Den suppleres af Open Data-portalen, der giver adgang til data fra EU-institutionerne og andre EU-organer¹⁷. Denne ramme er en af de mest avancerede genbrugsordninger i verden med en standardregel, hvorved genbrug af Kommissionens data skal være tilladt i ikkekommercielle og kommercielle øjemed uden behov for en individuel ansøgning, uden at opkræve genbrugeren, uden at stille betingelser for genanvendelse og uden at diskriminere mellem genbrugere, og med kun meget begrænsede og behørigt begrundede undtagelser.

Gennemgangen af direktivet om videreanvendelse af den offentlige sektors informationer¹⁸ er i centrum for den nuværende datapakke. De foreslåede ændringer vil gøre en reel forskel ved at stille flere data til rådighed og at gøre dataene mere anvendelige til videreanvendelse. Gennemgangen har følgende mål:

- mindske hindringerne for markedsadgang, navnlig for små og mellemstore virksomheder, ved at sænke gebyrerne for videreanvendelse af den offentlige sektors informationer;
- øge tilgængeligheden af data ved at skabe nye typer af offentlige og offentligt finansierede data i direktivets anvendelsesområde: (i) data, der opbevares af offentlige virksomheder for forsyningstjenester og transportsektoren, og ii) forskningsdata;
- minimere risikoen for overdreven firstmover fordele, som store virksomheder har fordel af og dermed begrænse antallet af potentielle genbrugere af de pågældende data

¹⁴ [Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/98/EF af 17. november 2003 om videreanvendelse af den offentlige sektors informationer.](#)

¹⁵ <https://www.europeandataportal.eu/>

¹⁶ [Kommissionens afgørelse af 12. december 2011 om videreanvendelse af Kommissionens dokumenter.](#)

¹⁷ <https://data.europa.eu/euodp/en/home>

¹⁸ COM(2018) 234.

ved at kræve en mere gennemskuelig proces til etablering af offentlige-private arrangementer¹⁹;

- øgede forretningsmuligheder ved at fremme offentliggørelsen af dynamiske data og udbredelsen af applikationsprogrammeringsgrænseflader (API'er).

At give adgang til dynamiske data via applikationsprogrammeringsgrænseflader er særlig vigtigt, da det støtter det åbne dataøkosystem, sparer tid og omkostninger ved hjælp af automatisering af downloadprocessen, og i høj grad fremmer videreanvendelsen af data for en lang række nye varer og tjenesteydelser. Udveksling af data via en korrekt og sikker anvendelse af applikationsprogrammeringsgrænseflader kan skabe betydelig merværdi for forskellige aktører i dataværdikæden. Det kan også bidrage til at skabe værdifulde økosystemer omkring data aktiver, hvis potentiale ofte uudnyttet af dataindehaverne.

De offentlige myndigheder nuværende brug af applikationsprogrammeringsgrænseflader, er utilstrækkelig, og mange dokumenter gøres stadig tilgængelige som pdf-filer. Dette fører til en suboptimal anvendelse af dynamiske data fra den offentlige sektor for at skabe værditilvækst tjenester. De foreslåede ændringer af direktivet om videreanvendelse af den offentlige sektors informationer sigter mod at fremskynde udviklingen af offentlige organer i hele Europa i retning af webbaserede funktionaliteter og i retning af en mere omfattende offentliggørelse af dynamiske data og anvendelse af API'er.

Pakken indeholder også resultaterne af evalueringen af **databasedirektivet**²⁰. Evalueringen²¹ dækker den overordnede funktion af de to dele af direktivet, ophavsret og beskyttelse af databaser i henhold til *sui generis*-rettigheden, med større vægt på at vurdere effektiviteten af de sidstnævnte. Dette omfatter analyse af forholdet mellem *sui generis*-rettigheden, der er etableret i direktivet og dataanalysen.

En af hovedkonklusionerne i evalueringen er, at *sui generis*-rettigheden ikke systematisk dækker store datasituationer og enkelt-kilde databaser²², og forhindrer således ikke problematiske tilfælde, hvor visse rettighedshavere kunne kræve indirekte ejendomsret til digitale data. Ikke desto mindre viser evalueringen, at denne antagelse nøje bør følges fremover, da der er opstået spørgsmål inden for akademiske og interessenters kredse, udløst af lejlighedsvis retssager, om, hvorvidt *sui generis*-rettigheden rent faktisk kan gælde mere bredt end det, der generelt antages, for eksempel for maskingenererede data. Evalueringen af

¹⁹ Det største problem med sådanne ordninger er, at de fører til at en eller meget få brugere i praksis udnytter data, og at denne begrænsede genanvendelse ikke skyldes de særlige forhold, der kendetegner markedet, men til den måde, hvorpå det offentlig-private aftale blev indgået. Den øgede gennemsigtighed i processen tager sigte på at begrænse den "overdrevne" "firstmover fordel" ved a) at give alle virksomheder mulighed for at få kendskab til de data, der er til rådighed og b) øge mulighederne for en bredere vifte af genbrugere faktisk udnytter de pågældende oplysninger.

²⁰ [Europa-Parlamentet og Rådets direktiv 96/9/EF af 11. marts 1996 om retlig beskyttelse af databaser.](#)

²¹ SWD(2018) 146.

²² En enkeltkilde database betyder, at der ikke er andre datakilder end den ene database.

databasedirektivet tager også fat på de mulige vekselvirkninger mellem *sui generis*-rettighed og direktivet om genanvendelse af offentlig sektorinformation, et spørgsmål, der også var omfattet af evalueringen af direktivet om videreanvendelse af information fra den offentlige sektor²³. I betragtning af at et sådant samspil kan opstå i praksis, sigter den foreslåede revision af direktivet om videreanvendelse af den offentlige sektors informationer mod at præcisere tilpasningen af bestemmelserne i de to retlige instrumenter.

Den foreslåede revision indeholder også præciseringer om forholdet mellem direktivet om genbrug af information fra den offentlige sektor og direktivet om oprettelse af en infrastruktur for geografisk information (INSPIRE)²⁴ for at sikre fuld sammenhæng mellem disse to retlige instrumenter

Herudover vil Kommissionen, i forbindelse med programmet Connecting Europe-faciliteten fortsat støtte udbredelsen af en fuldt udbygget åben datainfrastruktur som opfølgning på udbredelsen af den europæiske open dataportal²⁵. Dette forhold kunne stille interoperable data og værktøjer samt viden og støtte til rådighed for at opnå størst mulig genbrug af åbne data til europæiske offentlige myndigheder og virksomheder, navnlig små og mellemstore virksomheder, og for at opbygge kapacitet for Den Europæiske udvikling af kunstig intelligens. Kommissionen har foreslået²⁶, at dataudveksling ved den offentlige sektor også vil blive støttet af et **Supportcenter for dataudveksling** under Connecting Europe-faciliteten fra 2019 og fremefter.

Kommissionen overvejer også yderligere tiltag for at støtte adgangen til offentlige data til videreanvendelse efter 2020, der sigter på at oprette en omfattende fælles europæisk data rum.

Endelig tages der også hensyn til principperne om genanvendelse af information fra den offentlige sektor, når de europæiske struktur og investeringsfonde (ESI)²⁷ støtter og matcher lokale behov, der fører til effektivitetsgevinster takket være e-forvaltningsløsninger, modernisering af offentlige informations- og administrationssystemer.

b) Adgang til og bevaring af videnskabelig information

Åben videnskab er blevet identificeret²⁸ i forbindelse med adgang til og genanvendelse af offentligt finansierede forskningsresultater som en afgørende ingrediens i at fremme videnskab og gavne samfundet. Dette blev fremhævet i Rådets konklusioner om overgangen

²³ SWD(2018) 145.

²⁴ [Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2007/2/EF af 14. marts 2007.](#)

²⁵ <http://data.europa.eu/europeandataportal>.

²⁶ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/connecting-europe-facility-cef-telecom-work-programme-2018-adopted>.

²⁷ <https://cohesiondata.ec.europa.eu>.

²⁸ COM(2018) 22 endelig.

til et åbent videnskabs-system²⁹, hvor Rådet opfordrede Kommissionen til i samarbejde med Platformen for åben videnskabspolitik og i tæt samarbejde med medlemsstaterne og interessenterne at videreudvikle den europæiske åbne videnskabs agenda. Åben videnskab opfordrer til, at forskningsprocesser, der udføres af enhver type forsker (herunder borgerforskere), er åbne i alle faser, fra projektdesign, metoder og arbejdsgange til formidling af resultater, således at forskningen lettere kan bygge på tidligere forskning. Dette højner kvaliteten, undgår dobbeltarbejde og gør genbrug nemmere, hvilket i sidste ende øger konsekvenserne af videnskab for samfundet. Kommissionen mener, at det er på tide at sætte adgang til og bevaring af videnskabelig information i en kontekst af åben videnskab ved at bygge videre på sin politik om åben adgang fra 2012.

Kommissionen går foran med et godt eksempel på åben adgangspolitik takket være Horisont 2020-programmets regler. Den støtter også udviklingen af værktøjer og tjenester, der understøtter åben videnskab, ved at finansiere en paneuropæisk portal for den åbne europæiske forskningscloud³⁰.

I 2012 vedtog Kommissionen en politisk pakke indeholdende en række foranstaltninger, der skal forbedre adgangen til videnskabelig information i EU. Som en del af denne pakke er Kommissionens henstilling 2012/417 / EU om adgang til og bevarelse af videnskabelig information³¹ baseret på forudsætningen om, at videnskabelige oplysninger som følge af offentlig finansiering skal være tilgængelige og genanvendelige med så få begrænsninger som muligt.

Evalueringen af henstillingen bekræfter, at det har været et værdifuldt og virkningsfuldt redskab, som fortsat er relevant for politikken. Men for at gøre den fremtidssikret er en revision nødvendig for at tage højde for den seneste udvikling i forskningspraksis samt den seneste udvikling i EU's politik. Som det blev annonceret i det europæiske cloud-initiativ³², som en del af den åbne europæiske forskningscloud og midtvejsevalueringen af DSM-strategien³³, omfatter den nuværende datapakke derfor revisionen af henstillingen om adgang til og bevarelse af videnskabelig information³⁴.

Revisionen af henstillingen forelægges sideløbende med den revision af direktivet om videreanvendelse af den offentlige sektors informationer³⁵, som indeholder forslag om at udvide direktivets anvendelsesområde til forskningsdata og sikre sammenhængen og

²⁹ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9526-2016-INIT/en/pdf>.

³⁰ COM(2018) 83 final.

³¹ C(2012) 4890 final

³² COM(2016) 178 endelig.

³³ COM(2017) 228 endelig.

³⁴ C(2018) 2375.

³⁵ COM(2018) 234.

komplementariteten mellem EU's politikker for åben adgang og åbne data. Denne frigør derfor det potentiale, der ligger i offentlig information og offentligt finansierede forskningsdata på samme tid. På grundlag af den foreslåede revision af direktivet om genanvendelse af den offentlige sektors informationer, vil medlemsstaterne være forpligtet til at udforme politikker, der tager fat på området med fri adgang til offentlige og offentligt ejede forskningsdata og den reviderede henstilling om adgang til og bevaring af videnskabelig information vil give vejledning om gennemførelsen af den åbne adgang til offentlige og offentligt ejede forskningsdata.

4) Data inden for den private sektor som en vigtig drivkraft for innovation og konkurrenceevne i Europa

Adgang til og videreanvendelse af data med den private sektor udgør yderligere store hjørnesteenene i et fælles europæisk rum. I overensstemmelse med midtvejsevalueringen af strategien for et digitalt indre marked og på baggrund af resultaterne af interessenthøringen kan der defineres en række principper for datadeling i den private sektor³⁶.

a) Business-til-business (B2B) dataudveksling

Meddelelsen "Opbygning af en europæisk dataøkonomi" har rejst en række spørgsmål om den stadig stigende mængde data. Dette er ofte oprettet på en automatiseret måde af maskiner eller processer, der er baseret på nye teknologier såsom tingenes internet. At udvinde maksimumsværdi fra denne og andre former for data fra den private sektor, kan markedsdeltagerne have behov for at få adgang til og bruge sådanne oplysninger, også på tværs af grænserne i forskellige scenarier. Som anført i samme meddelelse rejser ikkepersonlige data genereret af tingenes internet på en automatiseret måde specifikke spørgsmål, hvor typisk fabrikanten af sådanne objekter er i en privilegeret position for at regulere adgang til og anvendelse af de genererede data. Afhængig af arten af det pågældende marked, kan de eller kan de ikke indrømme adgang og anvendelsesrettigheder til brugeren af objektet, som kan blive forhindret i brugen af frembringelsen af data, som han udløser.

Interessentdialogen og svarene i online-undersøgelsen³⁷ viste, at interessenterne i vid udstrækning er enige om, at mere B2B-dataudveksling ville være gavnlig. Samtidig er de af den opfattelse, at på dette stadium af udviklingen af den datadrevne økonomi, er de nuværende lovgivningsrammer er egnet til formålet, og at det er for tidligt for horisontal lovgivning om dataudveksling i B2B-relationer. Udgangspunktet bør være at sørge for, at de har de bedst mulige betingelser for at udvikle deres egne, med aftalefriheden som en

³⁶ SWD(2018) 125 "Retningslinjer for udveksling af data med den private sektor i den europæiske dataøkonomi" bestående af to dele: det ene handler om udveksling af data mellem virksomheder (B2B) forbindelser, og én vedrørende udveksling af data mellem virksomheder og myndigheder i (B2G) sammenhænge.

³⁷ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/public-consultation-building-european-data-economy>

hjørnesten. Generelt bør virksomhederne frit kunne bestemme, til hvem og under hvilke betingelser der kan bevilges adgang til ikkepersonlige data. De berørte parter går generelt ikke ind for en ny "dataejerskab" rettighedstype, med et spektrum af data, der viser, at det afgørende spørgsmål i udvekslingen mellem virksomheder ikke så meget er om ejerskab, men om, hvordan adgangen organiseres.

På den anden side er der stor opbakning fra interessenterne til ikkelovgivningsmæssige foranstaltninger, såsom i) fremme anvendelsen af API-grænseflader til enklere og mere automatiseret adgang til og anvendelse af data; (II) at udvikle anbefalede standardkontraktvilkår; og iii) tilvejebringelse af EU-retningslinjerne.

Under hensyntagen til alle de foreliggende beviser og baseret på de principper, der er udviklet i meddelelsen "Opbygning af en europæisk dataøkonomi"³⁸, mener Kommissionen, at det er vigtigt at anerkende, at data kan genanvendes uden tab i datakvaliteten, og i mange tilfælde uden at miste konkurrencefordelene, da de samme data kan understøtte eller fuldstændig forbedre forskellige produkter eller tjenester. Dette gælder navnlig om at stille relevante oplysninger til rådighed til uddannelse i kunstig intelligens applikationer — en stor industriel udfordring i Europa. Flere virksomheder ville blive tilskyndet til at indgå i partnerskaber, dvs. aftaler med andre virksomheder med henblik på at få mest muligt ud af data fra så mange kommercielle aktører som muligt.

Kommissionen mener også, at for at sikre retfærdige og konkurrencedygtige markeder for IoT-objekter og for produkter og tjenester, der er baseret på **ikkepersonlige maskingenererede data**, der er skabt af sådanne objekter, skal følgende **nøgleprincipper** overholdes i kontraktmæssige aftaler:

- a) **Gennemsigtighed:** De relevante kontraktlige aftaler bør på en gennemsigtig og forståelig måde udpege (i) personer eller enheder, der vil have adgang til de data som vare eller tjenesteydelsen generer, typen af sådanne data, og på hvilket niveau; og (ii) formålene med sådanne oplysninger.
- b) **Delt værdiskabelse:** De relevante kontraktlige aftaler bør anerkende, at når data genereres som et biprodukt af brugen af et produkt eller en tjenesteydelse, har flere parter bidraget til at skabe data.
- c) **Respektere hinandens kommercielle interesser:** De relevante kontraktlige aftaler bør tage højde for behovet for at beskytte dataindehaveres og databrugeres såvel kommercielle interesser som forretningshemmeligheder.

³⁸ COM(2017) 9 endelig, s. 11.

d) **Sikre uhindret konkurrence:** De relevante kontraktlige aftaler bør være rettet mod behovet for at sikre, at konkurrencen ikke forvrides ved udveksling af kommercielt følsomme oplysninger.

e) **Minimeret datalåsning:** Virksomheder, der tilbyder en vare eller tjenesteydelse, som genererer data som et biprodukt bør tillade og muliggøre dataportabilitet i videst mulig omfang³⁹. De bør også overveje, hvor det er muligt og i overensstemmelse med kendetegnene for det marked, de opererer på, at tilbyde det samme produkt eller den samme tjenesteydelse uden eller med kun begrænset overførsel af data sammen med produkter eller tjenester, der omfatter sådanne dataoverførsler.

Da debatten om udveksling af data B2B er igangværende og flere erfaringer opsamles med tiden, vil denne meddelelse iværksætte en yderligere høring af interessenter. På grundlag af analysen af de indsamlede oplysninger kan disse principper udvikles yderligere. Kommissionen vil fortsætte med at vurdere, om en sådanne ændrede principper og mulige adfærdskodekser viser sig at være tilstrækkeligt til at opretholde retfærdige og åbne markeder og vil drøfte situationen og om nødvendigt træffe passende foranstaltninger. Som følge af forskellen i strukturen af de enkelte markeder, kan de have behov for at blive suppleret med sektorspecifikke foranstaltninger.

Som en del af initiativet Digitalisering af europæisk industri⁴⁰ har Kommissionen allerede truffet foranstaltninger til støtte for industrien, bl.a. ved at yde finansiel bistand til industrielle dataplatforme og innovationscentre under Horisont 2020-programmet. Som en fortsættelse af disse bestræbelser fremmer forsknings- og innovationsforanstaltningerne under Horisont 2020 i 2018-2020⁴¹ (især de "industrielle og personlige dataplatforme") udviklingen af pålidelige og sikre platforme og metoder til beskyttelse af privatlivet med henblik på udtrykkelig sikker deling af proprietære industrielle data og personoplysninger, samtidig med at relevant lovgivning (f.eks. databeskyttelseslovgivning) overholdes.

Support Center for datadeling under Connecting Europe-faciliteten vil indføre et sæt foranstaltninger, der gør det nemmere at dele den private sektors data i tillæg til data fra den offentlige sektor. Den vil tilbyde knowhow og bistand om udveksling af data ved at give eksempler på bedste praksis og oplysninger om (API), de eksisterende standardkontrakter og andre retlige og tekniske aspekter. Det vil også bidrage til at videreudvikle de retningslinjer, der fastlægges i Kommissionens arbejdsdokument, der ledsager denne meddelelse⁴². tjeklister og, hvis det skønnes hensigtsmæssigt, standardkontraktbestemmelser kan udvikles. Arbejdet

³⁹ For eksempel data produceret af robotter i forbindelse med industrielle processer, der er relevante for levering af eftersalgsservice (f.eks. reparation og vedligeholdelse) eller data om serviceleverandørernes bedømmelser.

⁴⁰ COM(2016) 180 endelig.

⁴¹ http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/wp/2018-2020/main/h2020-wp1820-leit-ict_en.pdf.

⁴² SWD(2018) 125.

vil tage hensyn til resultaterne af interoperabilitetsprogrammet for perioden 2016-2020 (ISA²).

Kommissionen vil også yderligere undersøge **udviklingen af applikationsprogrammeringsgrænseflader** i f.eks. E-forvaltning og handlinger omkring anvendelsen af engangsprincippet. I dag har mange virksomheder store aktiver af uudnyttede data, og de har ikke ressourcer eller kapacitet til at analysere de data, eller at skabe kommercielt interessante tjenesteydelser omkring deres data. Med en passende brug af applikationsprogrammeringsgrænseflader, kan dette åbne for etablering af forbindelse mellem økosystemer for nystartede virksomheder, hente værdi en uudnyttet ressource og hjælpe værtsvirksomheden at skabe nye tjenesteydelser og produkter. Dette har været tilfældet i den finansielle sektor, hvor adgang til visse bankdata via anvendelse af veludformede applikationsprogrammeringsgrænseflader, har åbnet op for et helt nyt økosystem af finansielle tjenester som personaliseret rådgivning om daglige udgiftsmønstre, alle under kontrol og forvaltning af de finansielle institutioner, der ellers ikke ville tilbyde sådanne tjenester. Etablering og anvendelse af applikationsprogrammeringsgrænseflader skal bygge på en række principper: Stabilitet, vedligeholdelse i løbet af livscyklussen, ensartethed i brug og standarder, brugervenlighed samt sikkerhed.

Endelig vil Kommissionen fortsat lette test og **demonstrationer** på udvalgte områder, f.eks. til storskala udbredelse af tilsluttet og automatiseret mobilitet på digitale grænseoverskridende korridorer. Arbejdet med disse korridorer er resultatet af den hensigtserklæring, der blev underskrevet af 29 medlemsstater og EØS-landene, Frankfurt Round Table med industrien og medlemsstaterne og den digitale dag 2018, som EU's og EØS medlemsstater og relevante interessenter i industrien har påtaget sig for disse aktioner. Erfaringerne med disse korridorer vil bl.a. teste de tekniske og juridiske midler til at give adgang til og genanvende data fra køretøjer og andre kommercielle relevante data i det tilsluttede og automatiserede mobilitetsøkosystem, og erfaringerne kan bidrage til yderligere EU-vejledning vedrørende dette aspekt af det digitale indre marked.

b) Adgang til privat sektor data med henblik på formål af almen interesse — mellem virksomhederne og myndighederne (B2G) dataudveksling

Kommissionen er også ved at undersøge udvekslingen af data mellem virksomheder og den offentlige sektor. Offentlige organer er begyndt at vurdere potentialet af dataanalyse-systemer til at tjene som rettesnor for politiske beslutninger eller forbedre de offentlige tjenester ved at udsende et betydeligt antal piloter.

Oplysninger, som indehaves af virksomheder, som f.eks. teleoperatører, online-platforme, bilfabrikanter, detailhandlere eller sociale medier er yderst relevante i denne forbindelse. Dets anvendelse kan f.eks. føre til en mere målrettet indsats over for epidemier, bedre

byplanlægning, forbedret trafikikkerhed og trafikstyring samt bedre miljøbeskyttelse, markedsovervågning eller forbrugerbeskyttelse.

Ved udarbejdelse af officielle statistikker, kan analyse af sådanne oplysninger være mere omkostningseffektive og producere hurtigere resultater vedrørende aspekter som f.eks. befolkningsbevægelser, priser, inflation, internetøkonomien, energi eller transport. Dette kan også mindske byrden for virksomheder og borgere ved at undgå spørgeskemaundersøgelser. Meddelelsen fra 2017 "Opbygning af en europæisk dataøkonomi"⁴³ drøftede disse muligheder, og i midtvejsevalueringen af den digitale enkelte markedsstrategi forpligtede Kommissionen sig til at undersøge dette spørgsmål yderligere.

Resultaterne af høringen i forbindelse med revisionen af direktivet om -genanvendelse af information⁴⁴ fra den offentlige sektor viste støtte til tanken om at forbedre adgangen til data fra den private sektor til offentlige myndigheder og videnskabelige formål generelt. Dataindehaverne pegede dog på behovet for at behandle en række problemer, herunder kompensation, der gjorde det muligt at genvinde investeringerne til indsamling eller tilpasning af dataene.

Foranstaltninger, der træffes i denne henseende, være fuldt ud i overensstemmelse med lovgivningen om beskyttelse af personoplysninger.

Under hensyntagen til de eksisterende erfaringer og resultaterne af høringen af interessenter mener Kommissionen, at overholdelsen af følgende **nøgleprincipper** kunne understøtte forsyningen af data fra den private sektor til offentlige organer under præferencebetingelser for genanvendelse.

a) **Proportionalitet i brugen af data fra den private sektor:** Anmodninger om udlevering af data fra den private sektor på præferencebetingelser for genanvendelse bør være begrundet klart og påviseligt i offentlighedens interesse. Anmodningen om oplysninger fra den private sektor bør være tilstrækkelig og relevante i forhold til det tilstræbte formål af almen interesse og være forholdsmæssig med hensyn til detaljer, relevans og databeskyttelse. De omkostninger og den indsats, der er nødvendig for forsyningen og videreanvendelse af data fra den private sektor bør være rimelige i forhold til de forventede fordele for offentligheden.

b) **Formålsafgrænsning:** Anvendelse af data fra den private sektor bør være klart begrænset til et eller flere formål som skal være formuleret så klart som muligt i de kontraktmæssige bestemmelser, som fastlægger samarbejdet mellem virksomhederne og myndighederne. Disse kan omfatte en begrænsning af varigheden for anvendelsen af disse

⁴³ Se også Arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene – SWD(2017) 2 final.

⁴⁴ COM(2018) 234.

data. Den private sektor bør modtage præcise løfter om, at de indsamlede oplysninger ikke vil blive anvendt til ikkeforretningsmæssigt forbundne administrative eller retslige procedurer; de strenge retlige og etiske bestemmelser om statistisk fortrolighed i det Europæiske Statistiksistem kan tjene som forbillede i denne forbindelse.

c) **”Gør ikke skade”**: Samarbejde mellem virksomhederne og myndighederne data skal sikre, at legitime interesser, navnlig beskyttelsen af forretningshemmeligheder og andre følsomme forretningsoplysninger, respekteres. Samarbejde mellem virksomhederne og myndighederne oplysninger bør gøre det muligt for selskaber fortsat at kunne omsætte den viden, der hidrører fra de pågældende oplysninger i forbindelse med andre interesserede parter.

d) **Betingelser for data genanvendelse**: data samarbejdsaftaler mellem virksomheder og myndigheder bør søge at være til gensidig fordel, samtidig med, at man anerkender den almene interesse ved at give den offentlige myndighed en privilegeret behandling i forhold til andre kunder.

Dette bør navnlig afspejles i størrelsen af den aftalte erstatning, en størrelse som kan knyttes til det almennyttige formål, der forfølges.

Datasamarbejdsaftaler mellem virksomheder og myndigheder, der omfatter de samme offentlige myndigheder, som udfører samme funktioner bør behandles på en ikkediskriminerende måde.

Datasamarbejdsaftaler mellem virksomheder og myndigheder bør mindske behovet for andre former for indsamling af data såsom undersøgelser. Dette bør reducere den samlede byrde, som pålægges borgerne og virksomhederne.

e) **Formindske begrænsninger på data fra den private sektor**: For at tage hånd om de mulige begrænsninger af data fra den private sektor, herunder potentiel iboende partiskhed, bør virksomheder, der leverer data tilbyde rimelig og forholdsmæssig støtte for at hjælpe med at vurdere kvaliteten af dataene for de erklærede formål, herunder igennem muligheden for at revidere eller på anden måde kontrollere de data, når det er hensigtsmæssigt. Selskaber bør ikke være forpligtede til at forbedre kvaliteten af de pågældende data. Offentlige organer skal på deres side sikre, at data, der kommer fra forskellige kilder, behandles på en sådan måde, at man undgår ”udvælgelses-bias”.

f) **Transparens og samfundsmæssig deltagelse**: samarbejde mellem virksomhederne og myndighederne bør sikre gennemsigtighed omkring parterne i aftalen og deres mål. Offentlige organers erfaringer og bedste praksis mellem virksomheder og myndigheders samarbejde bør gøres offentligt tilgængelige, så længe de ikke kompromitterer fortroligheden af oplysningerne.

Kommissionen vil **tilrettelægge et rundbord på højt plan om adgang til data fra den private sektor af hensyn til almenhedens interesse** for yderligere at reflektere over dette emne. Der vil blive lagt behørig vægt på høj grad af modenhed i drøftelserne på nogle områder (f.eks. videreanvendelse af sådanne data til officielle statistikker). Ovennævnte principper vil blive foreslået som grundlag for yderligere drøftelser med de berørte parter. Kommissionen vil fortsat vurdere, hvorvidt disse foranstaltninger har vist sig at være tilstrækkelige til at lette udveksling af data mellem virksomheder og myndigheder, og den vil i givet fald behandle situationen ved at tage passende foranstaltninger, herunder eventuelle foranstaltninger i specifikke sektorer.

5) Konklusion

I denne meddelelse har Kommissionen fremlagt foranstaltninger, som vil gøre det lettere for virksomheder og den offentlige sektor at få adgang til og genanvende data fra forskellige kilder, sektorer og fagområder i EU. Sammen med de initiativer, der allerede er på plads, som f.eks. den nye lovgivningsmæssige ramme for beskyttelse af personoplysninger, som træder i kraft i maj 2018, forslaget om fri udveksling af ikkepersonlige data og initiativer om fremme af konnektivitet og højtydende databehandling, vil disse foranstaltninger skabe et ægte fælles europæisk dataområde understøttet af EU-dækkende politiske foranstaltninger og målrettet støtte til forskning og innovation. Disse er af afgørende betydning for EU's økonomiske vækst og konkurrenceevne.

Kommissionen opfordrer Europa-Parlamentet og Rådet til at arbejde hen imod en hurtig vedtagelse af den lovgivningsmæssige del af den foreslåede pakke⁴⁵ for at sikre, at EU fuldt ud kan drage fordel af de muligheder, som dataøkonomien tilbyder. Den opfordrer også medlemsstaterne og alle andre interessenter til at bidrage til de bebudede foranstaltninger og initiativer.

⁴⁵ COM(2018) 234.